

JUGA-HI!

Una reflexió dels mainatges sobre joguets i gènere

Exposició itinerant sobre joguets i gènere co-creada entre La Bressola i el Museu del Joguet de Catalunya

Aquesta exposició és producte d'un projecte social i pedagògicament **innovador** en matèria d'**educació i gènere** que es va portar a terme durant els anys 2022 i 2023 entre La Bressola i el Museu del Joguet de Catalunya. El resultat va ser una **exposició itinerant d'àmbit educatiu comissariada per l'alumnat i el professorat de La Bressola** i el Museu del Joguet, com a resultat d'un procés de **treball col·laboratiu**, de **reflexió** conjunt i de **co-creació horitzontal** entre l'alumnat, el professorat i les especialistes de gènere i la tècnica del Museu.

És una **exposició pensada per la mainada i per a la mainada sobre jocs i joguets amb perspectiva de gènere**, que té com a objectiu contribuir a promoure un canvi de mirada vers els jocs i els joguets actuals per avançar socialment i sensibilitzar envers un escenari on la mainada pugui aprendre, créixer i desenvolupar-se amb jocs i joguets no sexistes i estereotipats, que el Museu del Joguet de Catalunya posarà a l'abast de tots els centres escolars d'àmbit cultural català.

Motivació i objectius

Un dels grans reptes globals de la societat actual, tal com es reconeix a l'**Agenda 2030** de Desenvolupament Sostenible, és l'objectiu d'aconseguir la igualtat de gènere i posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i les nenes a tot el món. En aquest sentit, l'acció educativa esdevé clau per tal de treballar vers l'assoliment d'aquest objectiu.

Objectius del projecte:

- **Contribuir al canvi** en l'actitud envers els jocs i els joguets actuals i en la seva concepció, amb l'objectiu que la societat evolucioni cap a jocs i joguets no sexistes i contribuir així a crear una societat que ho sigui menys; que **la mainada pugui aprendre i créixer sense sexisme**.
- Situar l'**alumnat al centre del procés educatiu**, del qual en va ser **protagonista**, treballant en un projecte proper i en base a un problema real per la seva temàtica. No només l'alumnat de La Bressola, és a dir de la Catalunya Nord, si no també l'alumnat de la Catalunya Sud i per extensió tot l'alumnat que gaudeixi de l'exposició als territoris d'àmbit cultural català.
- Per tant, efectuar un **aprenentatge significatiu**, fomentant el **pensament crític** de la mainada.
- Així mateix, contribuir a **valorar** i difondre l'especificitat de la **variant septentrional** del català (anomenat rossellonès), atès que l'exposició recull lèxic d'aquesta variant del català.

Metodologia

Per tal de conduir el projecte i impulsar la feina es va crear un **Grup Motor** format per una trentena d'alumnes, representants de cada una de les 15 classes participants de Cicle 3 de La Bressola (9 a 11 anys), per una desena de mestres responsables del projecte, les especialistes de gènere i la persona tècnica del Museu.

Paral·lelament, el projecte va incloure la **formació** inicial de 375 alumnes i 25 docents de La Bressola al Museu del Joguet a càrrec de les especialistes de gènere col·laboradores externes del Museu, per tal de dotar a alumnat i professorat de coneixements i recursos per efectuar el posterior procés de reflexió sobre el tema.

Seguidament, a partir de l'observació i l'**estudi de les col·leccions del Museu del Joguet**, la mainada va portar a terme un procés d'anàlisi dels valors i les idees, dels missatges i dels estereotips que s'amaguen rere els jocs i els joguets, investigant com poden condicionar les opcions i les conseqüències que tenen per la canalla. Aquest procés es va realitzar en diverses **sessions de treball** del Grup Motor, efectuant una **reflexió horitzontal conjunta** mainada-professorat-especialistes de gènere-tècnics del Museu. A La Bressola, el debat, la reflexió, les opinions i les idees circulaven de les classes al Grup Motor i del Grup Motor a les classes. D'aquesta manera, més enllà dels espais programats per al debat, el tema del projecte va arribar a tots els àmbits de cada escola. El projecte, doncs, va tenir resultats immediats, ja no només per als 375 alumnes concernits i protagonistes, sinó pels més de 1.100 i tots els equips de La Bressola.

A les **sessions de treball** es van establir els **continguts**, el **guió** i l'**estructura**, així com els **textos** d'àmbit, que van servir per tal que l'il·lustrador confeccionés les il·lustracions de l'exposició, finalment la validació de les il·lustracions i la conceptualització del **disseny** final.

L'exposició

Conformada per quatre estructures auto sustentades -tipus *Pop-up*, amb suports plegables i lones impreses d'alta qualitat, que garanteixen el fàcil muntatge i desmuntatge, transport i emmagatzemament de l'exposició- amb plafons a cada banda i laterals, s'estructura en tres grans àmbits, que es situen a continuació de l'àmbit introductori inicial.

L'**àmbit introductori** presenta els dos personatges que guien la mainada pels diferents àmbits, la princesa i el superheroi, junt amb un text que explica de manera breu el projecte, un destacat que explica la variant septentrional del català (varietat amb la que estan redactats els textos) i els crèdits. A més, inclou un QR per tal de descarregar el dossier pedagògic i el dossier teòric pel professorat.

Un camí de color..., és el primer àmbit. La princesa i el superheroi, separats a cada plafó, a banda i banda de l'estructura, conviden la mainada a un viatge que mostra com **s'aprèn a comportar-se** de manera diferent segons els estereotips de gènere que tradicionalment s'assignen als dos sexes i com els joguets i els jocs influeixen en la construcció esperada dels rols tradicionals de nenes i nens. Al final de cada plafó es convida la mainada a veure el plafó de l'altre sexe per tal que descobreixin i opinin que comparteixen en comú.

Què aprenc si jugo a...? El segon àmbit demostra que no s'aprèn el mateix segons els jocs i els joguets amb els que la canalla juga i, explica com aquests porten implícits els **diferents aprenentatges** que contribueixen a **modelar els rols de gènere**. En aquest àmbit, s'interpel·la directament a les persones visitants, i per tant a la canalla, qüestionant què passa si alguna nena o algun nen no vol jugar o complir amb alguns d'aquests rols.

Un planeta de tots els colors! Finalment, en el tercer àmbit, la mainada de **La Bressola proposa idees per un futur lliure d'estereotips de gènere i sense limitacions**. En el primer plafó, la princesa i el superheroi descobreixen un seguit de personatges no normatius segons els estereotips de gènere, que han estat amagats en segon pla a diverses de les il·lustracions i que mostren a la princesa i el superheroi com cal jugar en un món lliure de sexisme. Es comparen dos patis escolars amb àrees de jocs sexistes i un altre amb jocs col·lectius i lliures, i la princesa i el superheroi es desprenen de les seves vestidures estereotipades, de tal manera que al segon plafó apareixen com dues mainades no estereotipades. En aquest plafó diverses **fotografies reals de mainada de la Bressola demostren** com tothom pot **jugar a allò que vulgui i de manera lliure** per sobre dels estereotips.

Les itineràncies

L'exposició s'inaugurà el 31 de març de 2023 al centre Mas Rosselló de La Bressola a Canet de Rosselló (Catalunya Nord) i després itinerà al col·legi Pompeu Fabra, i a les escoles de La Bressola de El Soler, Sant Esteve, Nyils, Sant Galdric i Prada. Els alumnes de l'escola de Pesillà van visitar l'exposició a l'escola de Sant Esteve i els del centre del Vernet a Sant Galdric. Val a dir que durant la itinerància a Prada, l'exposició fou presentada a totes les persones participants i assistents a les 12 hores de Cançó Improvisada, el dia 28 d'abril.